

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 841093  
Onderwerp : Onderzoek naar de gemeentelijke rol bij de onteigening van Joodse bezitting  
tijdens de Tweede Wereldoorlog en rechtsherstel  
Verzonden : **29 JAN. 2024**

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij u over het rapport dat opgesteld is naar aanleiding van een onderzoek naar de gemeentelijke rol bij de onteigening van Joodse eigendommen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

### **Aanleiding**

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn in Nederland duizenden panden van Joodse burgers door de bezetter onteigend en doorverkocht. Teruggekeerde eigenaren of nabestaanden kregen bij de teruggave te maken met langdurige procedures en soms hoge kosten. Het beeld van deze onteigeningen, het proces van rechtsherstel en de rol van de individuele gemeenten is onvolledig. Door het KRO NCRV programma Pointer kreeg het onderwerp over de onteigening van Joodse eigendommen tijdens de Tweede Wereldoorlog landelijke aandacht. Tijdens een raadsvergadering van de gemeenteraad van Berkelland werd de vraag gesteld of de gemeente Berkelland hier niet ook onderzoek naar moest doen.

Wat was de rol van de gemeente bij de onteigening van Joodse eigendommen tijdens de Tweede Wereldoorlog?

### **Gezamenlijke aanpak en participatie**

Omdat dit een onderwerp is die landelijk aandacht had, is gekeken of deze vraag breder in de Achterhoek speelde. Door middel van een uitvraag naar andere gemeenten in de regio bleek dat de gemeenten Aalten, Bronckhorst, Oost Gelre en Oude IJsselstreek ook interesse hadden in een gezamenlijke aanpak.

Gezamenlijk is een uitvraag geformuleerd. Met de Radboud universiteit Nijmegen werd een geschikte partij gevonden om het onderzoek uit te voeren. De gemeente Oost Gelre heeft als penvoerende gemeente opgetreden maar elke gemeente had zo haar eigen rol in het proces. Zo heeft iedere gemeente het concept rapport met een externe werkgroep besproken. In Berkelland bestond deze uit een vertegenwoordiging van Stichting Synagoge Borculo, Stichting 'Ik vraag mij af' Eibergen, Historische vereniging 'Old Reurle', Historische Kring Neede, Historische Vereniging Borculo, Historische Kring Eibergen, en de 4/5 mei comités uit Beltrum, Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo.

**Rapport en vervolg**

Het onderzoek is afgerond en het rapport is nu gereed. Na kennisname van het rapport (bijlage) zal de inhoud van het rapport samen met alle andere gemeente gelijktijdig openbaar worden gemaakt door middel van een daarvoor nog te organiseren informatiebijeenkomst op 31 januari 2024. Na deze informatiebijeenkomst zal ook lokaal een bijeenkomst georganiseerd worden in de synagoge van Borculo om het rapport te presenteren in aanwezigheid van alle partijen die zijn geraadpleegd als klankbordgroep.

**Vanwege een gezamenlijk persmoment op 31 januari is het onderzoeksrapport tot die tijd vertrouwelijk.**

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,  
de secretaris, de burgemeester,

drs. G. Koudijs

drs. J.H.A. van Oostrum

*Kopie aan:  
- Archief*